

תדי: אני רוצה לדעת, אתה בתור מי שהגיע לשם לשעה שעתיים, משהו כזה, האם אתה ראיתי, אתה שמעת, אתה זוכר משהו? כהן: לא, יעקב הייתה לו דעה אצל בן גוריון, והוא המליץ את הכפר הזה, השאירו את פרדיס, הנה כפר הוגן שלא נגעו בו. תדי: גם לגבי ג'סר? כהן: גם ג'סר תדי: אבל איזה מעורבות [שלו של אפשטיין] לגבי טנטורה אתה לא זוכר כהן: לא תדי: ושל סמסונוב כהן: לא תדי: שמו היה אריה כהן: הוא כתב את הספר, אני אחפש את הספר הוא כתב על יעקב אפשטיין ועל כל תושבי זכרון תדי: אם אתה עושה הערכה שאתה נכנסת לכפר כהן: היה תוהו ובוהו, כזה זו האמת שהייתה שמה, היה תוהו ובוהו, זה היה תדי: לא היה משהו מסודר כהן: לא תדי: מצד אחד עוד הצבא היה כהן: הצבא היה וחזר לדורה [מחנה אלכסנדרוני נתניה] תדי: ואתה למשל לא זוכר אם הייתה מלמעלה מבחינת השלטונות מדיניות ברורה כהן: לא, לא יכול להיות לא ברור תדי: יכולת לשמוע אם אמרו כהן: לא ראיתי לא שמעתי תדי: ממה שאתה זוכר מבחינת הפרופורציות, אמרת שחלק מסוים של האנשים שהצבא השתלט כבר ברח ממה שידעת על תושבי הכפר כהן: היה כפר גדול תדי: ממה שאתה ראית כהן: הכפר היה ריק תדי: אתה הספקת לראות מקומיים כהן: לא הרבה פה ושם אספו אותם תדי: ביום הכיבוש? כהן: למחרת הכיבוש תדי: לא היו אנשים? כהן: או שברחו דרך הים לא יודע תדי: ברור לך שלא כולם ברחו כהן: חלק לקחו, חלק ברחו, לאג'זים וזהו, זה היה לא מרחק גדול תדי: אבל ידוע שלקחו בצורה מסודרת נשים וילדים כהן: לא הספקתי לראות תדי: אתה נכנסת אחרי כהן: כן תדי: נכנסת אחר הצהריים? כהן: אחר הצהריים תדי: לא ראית אוטומובלים לוקחים אנשים כהן: לא, לא תדי: עכשיו אני מבין שנכנסת, זה היה לא רק אחרי הבריחה

כהן: אחרי הפינוי שכבר ישבו המילואים שמה
תדי: זאת אומרת, החיילים של אלכסנדרוני כמעט ולא ראית
כהן: לא ראינו אותם בלילה ראינו שיצאו, במשטרת זכרון היה ריכוז
תדי: אבל אחר כך סיפורים על מה ולמה קרה, שמעת?
כהן: לא שמעתי

המשך השיחה על מבצע שוטר, כהן מצר על כך של מחקו גם את ג'סר ופרדיס,
משוחחים על יחסי יהודים ערבים בפרספקטיבה רחבה]

עדות מס' 7

טוביה לישנסקי איש הש"י עד ליום תפיסתו של טוביאנסקי
[התחלת השיחה]

הובא למשטרת זכרון לפני הקרב על טנטורה, תחת פיקודו של לוי אברהמי
לישנסקי: בטנטורה הייתי בקרב על טנטורה, מה שאוכל לעזור לך
נשיחה ארוכה למדי על הביוגרפיה של לישנסקי ובעיקר חלקו ביחידת
המיעוטים של צה"ל ובהקמת משמר הגבול]; שיחה על הביוגרפיה של תדי
מובילה להעלאת זיכרונות מצפת; [שיחה על משפחת סמסונוב]

טוביה: אני אפשטיין, ושמשון משבץ היינו השלושה שקיבלנו את הכניעה של
פרדיס, זה קשור לקרב על טנטורה..
תדי: וזה בעצם לפני הקרב על טנטורה
טוביה: זה היה כמה ימים לפני.. את כל הפליטים של טנטורה העברנו לפרדיס,
והם היו אחראים להעביר אותם למשולש, עשינו לחץ על פרדיס
תדי: יש סיפור נוסף על פרדיס, תמיד תשארה כמה גרסאות, זה דווקא
סיפרו לי אנשי אלכסנדרוני [חוזר על סיפור הקשור לפרדיס במבצע שוטר, שבו
הזכרונאים מנעו מאנשי החטיבה לגרש את אנשי פרדיס]
תדי: [נותן את ההסבר ששמע מאנשי זיכרון מדוע פרדיס הושארה]: הם אומרים
חד-משמעית שזו הייתה קביעה פרופר של בן גוריון
טוביה: אתה יודע למה קיבלנו הוראה? זה היה אחרי הפעולה של דיר יאסין
רצו להוכיח שכפר שייכנע וימסור את הנשק נשאר, אנחנו, [מונה את שמות
השלושה] היינו משלחת והכפר נכנע
תדי: לפי מה ששמעתי מי שהרים גדל לבן נשאר במקום
טוביה: קיבלנו הוראה אחרי דיר יאסין שכפר שנכנע, נשאר, ואנחנו היינו
משלחת, 3 השמות, והכפר נכנע.

אתה יודע איך הם נכנעו לקחנו את המוכתאר ואמרנו שימסרו את נשקם, אמר
אני מקבל את התנאים, אבל בתנאי מחר בבוקר. אני שואל אותו למה, הוא
אומר, כי הבחורים ראו אותם נכנסים עם הג'יפ, ברחו בלילה ויבואו לישון...
אמרתי לו אני מסכים, יצאתי עם העם ג'יפ והרמתי את המטפחת הלבנה, לפי
ההסכם, ואז ירד הצבא והם נכנסו .
תדי: וזה אתה אומר היה ימים לפני טנטורה, בעצם
טוביה: כמה ימים ואז את כל הפליטים של טנטורה העברנו במכוניות צבאיות
לקחנו אותם לפרדיס ואמרנו להם אתם אחראים
תדי: זה כולל נשים וילידים, כולל גברים
טוביה: עד האיש האחרון טוב לא הגענו לטנטורה, בטנטורה הייתי עם תחילת
הקרב

תדי: רגע יש פה איזו אי בהירות שאולי אני אבדוק אותה אתך מכמה תיאורים
עולה שדי בשלב מוקדם שהפרידו את הגברים מן הנשים, ושהגברים הלכו
במסלול נפרד, בעצם..
טוביה: יש לי סיפורים אישיים על טנטורה שאם תרצה לשמוע
תדי: טוב, בוא נתחיל
[מספר על קשרים אישיים עם אנשי הכפרים בסביבה; שיחה על הא ודא; שיחה
על אם זינאת; [מדברים על קשריו עם כפרים בסביבה]; [מדברים על הכפר
מכורה]; [שוב שיחה על יחידת המיעוטים]
[מגיעים לג'סר אל-זרקא]
טוביה: רוצה לשמוע את הסיפור, סיפור קטן. אנחנו התעסקנו בכפרים שנשאר
בסביבה, חוץ מפרדיס, כמו ג'סר אלזרקא, וג'סר אלזרקא זה היה כבר..
תדי: זו עוד שאלה למה הוא נשאר?
טוביה: בזה היה חלק לפורשים, אנשי בנימינה שרצו להשאיר אותם כפועלים
לטובתם
תדי: כן אבל ברור שצריך היה להיות שיקול של הפיקוד, מה ההבדל בין
טנטורה לג'סר
טוביה: אני רוצה להגיד לך, בפיקוד, עם כל הכבוד, ואני לא מדבר רק על
הקרב הזה, היו קרבות יותר מוקדמים ויותר מאוחרים היו דברים מאוד מקריים
[שוב מפליג למבצע חירם, שם לא קיבל הוראות מדויקות לגבי מה לעשות עם
הכפרים, ולכן השאירו את סחנין וערבה כי "לא הייתה מדיניות"]
טוביה: בג'סר זרקא למשל עם תחילת הקרבות תפסנו שמה ערבים שהתחילו
במעשי עוינות נגדנו, אבל אחר כך הוא השתתק הם נשאר כי האזור היה
מעונין בפועלים שבאו משם.
תדי: יותר מאשר פרדיס?
טוביה: לא בפרדיס הייתה הוראה שבאה אלינו מן השר שטרית ששם צריכה
להיות כניעה..
תדי: אתה אומר שיש הבדל בין פרדיס לג'סר
טוביה: ג'סר לא קיבלו כניעה רשמית נשאר הם לא נכנעו רשמית, יכול
להיות שכן אבל לא היה טקס כניעה עמו פרדיס שבאנו ביקשנו, הם נשאר
ונכנענו זהו
תדי: אבל היו גם פעולות של הצבא נגד ג'סר
טוביה: כמעט שלא
תדי: למה אני מספר לך על ג'סר, כי הקרבות נגמרו וג'סר נשארה אבל חלקם
ברחו מן הארץ, כשהם ברחו, זכריה באה אלי
תדי: למה הם ברחו
טוביה: כי היו פעולות עוינות בהתחלה תפסנו שם אחד שנאשם בהריגת
שומר שלנו אז הם פחדו.. יש ערבים שאומרים חבל שברחנו
[כך נולדה יחידת המיעוטים מרחיב בעניינים על הקשר בין השארת ג'סר וגיוס
אנשים לפעולות למען צה"ל]
תדי: אתה אולי יודע על אנשים מג'סר שהגיעו לפני הקרב לטנטורה
טוביה: לא, אני יודע שטנטורה ריכזה הרבה אנשים עוינים וקיבלה הרבה נשק
דרך הים וריכזו שם הרבה כוחות..
תדי: שגם התקיימה בפועל?
טוביה: הם לא הספיקו הרבה אבל בכיבוש טנטורה למשל שפכנו הרבה דם,
עם הכיבוש אני הייתי נהרגו 8 חיילים שלנו, כיתה שלמה
תדי: אתה זוכר איך, איפה ובאלו נסיבות הלכה כיתה שלמה
טוביה: עם הכיבוש נפלו 8 חברה שיש לזכרם מצבה עם כל השמות אתה יכול
להיעזר

[קורא לאשתו, אסתר את רוצה לעזור לנו]
תדי: איך קרה שכיתה שלמה, תוך כדי קרב
טוביה: 8 איש, החברה רצו לצרף אותי ל8 [פפה- להרוג אותן]
תדי: מי?

טוביה: הצבא! הבט אני לא הייתי שייך לאלכסנדורני, אני הייתי נספח מטעם
הש"י

[הפסקה לשיחה על הא ודא]

תדי: מה היה בעצם התפקיד שלכם בפעולה עצמה
טוביה: היינו צריכים להביא ידיעות לפני כל פעולות, על מנת להכין את
הפעולה של החטיבה

תדי: תנועה סד"כ ודברים אלה

טוביה: כן, ואחר כך תוך כדי פעולה ליד מפקד החטיבה לייעץ לו, ופה אני
רוצה להגיד לך למשל שבמקרה אחד קיבל מפקד החטיבה קיבל את העצה שלי
וחסכנו הרבה דם

תדי: אתה מדבר על מקום מסוים

[מספר על המקרה באזור ג'נין] [מספר על הוצאה להורג ללא משפט של ערבי
בסיכיה ובחיריה, מבצע אחר של אלכסנדורני]

תדי: אפרופו מה שעשיתם בטנטורה, אני הבנתי שהיו שם איזה שהם רשימות,
איך קראתם להם מבוקשים?

טוביה: לא תראה אני במחוז שלי עסקתי בהכנת תיקים, הייתי בקורס הראשון
של קציני המודיעין של ההגנה

[תדי מברר עם מאיר פעיל היה שם]

טוביה: אני אגיד לך מי היו המדריכים עזרא דנין [מונה שמות, מספר על
ההוצאות]

[מספר איך הכינו תיקי מבצע בקורס, מגיעים לטנטורה]

טוביה: בטנטורה היה קרב קשה, נתקלו באש רצינית מאוד ושם הייתה פשוט
לנקות את הכפר לפנות את כל התושבים ותוך כדי הקרב נהרגו 12 חיילים אני
בקרב עצמו לא הייתי, למעשה לאסוף נשק ועוד, באתי לשמה תפסתי ערבי
אחד שפנה אלי ואומר לי שיש לו רובה איפה הרובה הזה אומר זה בבית שלו
ויש לו שם אמא זקנה ששוכבת שמה והוא לא יוכל להוציא אותה אם אני
עוזר לו להוציא אותה, שאני אלך איתו הוא ייתן לי, טוב שלפתי אקדח
הובלתי אותו אלפני אני הולך אחריו ואנחנו נתקלים במשמרת של חיילים, ואז
הם אומרים או הנה ערבי אז נהרוג אותו והם כווננו את הרובים ואני אומר
חברה מה אתם עושים, אז אחד החיילים אומר תהרגו גם אותנו, וגמרנו
תדי: מה ככה

טוביה: כן הייתי בתלבושת חקי ולא ידעו

תדי: זאת אמרת שהלכו ברחובות וכל מי שהם ראו קצרו
טוביה: כן,

ותדי: זה למה

טוביה: בקיצור שכנעתי אותם לא להרוג אותי ושהערבי נתן לי רובה אנגלי
תדי: הצלחת לשכנע אותם לא להרוג אותך, אז היה לך כוח שכנוע, תן לי

להבין כמה חיילים פגשת

טוביה: חמישה שישה

תדי: שהלכו ברחובות והרגו כל מי שראו

טוביה: כן, כן

תדי: וזה למה

טוביה: זה מפני שנהרגו שמונה חיילים, תוך כדי הקרב הם החליטו לעשות
חיסולים

תדי: כמה הם הספיקו לחסל

טוביה: קשה לי להגיד לך ההוראות

תדי: בערך?

טוביה: לא הרבה כי השתלטו על העניין, אבל שם קיבלנו הוראה לאסוף את
כל אנשי טנטורה

תדי: רגע, אפשר לומר שהודות להיתקלות שלך בהם אולי נמנע הרג יותר גדול

טוביה: אינני יודע, תראה ההרג הזה לא היה מאורגן, תראה ראו ערבי

שבמקום לברוח חזר לתוך הכפר, ואני מלווה ואתו אבל ההוראה הייתה

לאסוף את כל אנשי טנטורה ולהטיל אותם על פרדים

תדי: אני שואל שוב, הכל גם גברים נשים וילדים

טוביה: יתכן מאוד שבשלב ראשון אספו גברים בשביל לתחקר, אבל בדרך כלל

אספו את כולם ביחד והביאו אותם לפרדים

תדי: עכשיו אני חוזר רגע לעניין התפקיד הספציפי שלכם, שלך וגם של משבץ

אני מבין שהייתם מצויידים ברשימות

טוביה: במקרה שהיו לנו רשימות אז הבאנו

תדי: ושם במקרה של טנטורה היו רשימות?

טוביה: היו רשימות

תדי: ואז מה נעשה איתן?

טוביה: תראה אני יודע שהיה אחד חשוב בהריגת יהודי, הבאנו אותו למשטרת

זכרון, תראה היו כמה פעולות כאלה כשליווינו את החטיבה הצבא אם אין לו

אנשים שמתמצאים עושים כל מיני שטויות

[מביא דוגמה לכך ממלחמת 1967, על איסוף נשק]

טוביה: בטנטורה אני לא זוכר כאלה כמויות גדולות שתפסנו

תדי: שכן תפסתם

טוביה: אני לעצמי, אל תספר, לקחתי כדורי צייד שהיו לי לשימוש למשך 20

שנה אחרי הקרב [מחשב כמה כדורים],

תדי: איך תפסתם את הנשק

טוביה: אספנו, תראה הם נכנעו הם לא הגיעו לפרדים עם הנשק הם נכנעו

אלה שנכנעו, הם באו פתאום עם הנשק מי שנהרג נהרג, מי שחי זרק את

הנשק והרים ידים

תדי: אהה ככה אני חשבתי שהם החביאו,

טוביה: תראה ברור שהחביאו, אבל לא השאירו פינה ..

תדי: החיפוש היה עימם?

טוביה: מי שעזר, כמו הסיפור שסיפרתי לך

תדי: אז הלכתם על עסקות חבילה

[שוב השיחה סוטה]

תדי: בוא ננסה לחזור לטנטורה, בסה"כ אני מבין שלגבי 12 החללים בצד

היהודי אין וויכוח, מה לגבי חללים בצד הערבי?

טוביה: היו חללים אבל אני לא יודע

תדי: כלומר איו לך פרופורציה

טוביה: לא הייתי במטה היחידה אני השתתפתי בישיבות

תדי: אתה נכנסת אחר הצהריים?

טוביה: אני תמיד נכנסתי אחרי הכיבוש

תדי: לא, במקרה של טנטורה

[מפליג שוב לסיפור על כך שהשתתף פעם אחד בקרב של ממש]

[תדי מנסה להבין מתי הוא נכנס]

תדי: ממה שהתרשמת ברחובות בבתים על איזה כמויות של הרוגים אתה מדבר טוביה: לא מעט, אבל אני לא יכול להגיד לך, החיילים שמה אחרי שנהרגו חברה של החיילים...עד כדי כך שראיתי חיילים נכנסים לבית רואים מזנון זכוכית רואים עליו רדיו היו תופסים את המזנון מפילים את הכול עם כל הזכוכיות, השתוללו שם, עשו שמות תדי: הכל בגלל הסיפור של השמונה?
טוביה: כן לא היו רגילים שאנשים שלנו נהרגים בצורה כזו, ברוב הקרבות, הערבים היו נכנעים או בורחים
תדי: אתה לא יודע על סיבה מיוחדת לגבי ה8?
טוביה: תוך כדי הקרב
תדי: מספר את הסיפור ששמע על חיילים שנהרגו על ידי ערבים שנכנעו כביכול, מבקש אישור
טוביה: שמעתי משהו מזה
תדי: כלומר אתה כן זוכר משהו,
טוביה: אבל כל הנפגעים היו תוך כדי הקרב
תדי: לא הסיפור הוא שמרבית הקורבנות היו של הפלוגה הזו, פלוגה ג [כך מסביר את מי הוא עוד יראיין בנושא, שוב סטייה מנושא]
תדי: לגבי טנטורה אתה זוכר עוד משהו מיוחד..
טוביה: שרק הגעתי [מונה את פעולותיו לפני טנטורה]
[מדברים על מבצע שוטר, תוך כדי כך מספר לישנסקי על אחריותו לגרוש הכפר סוחמתא במבצע חירם]
[גירשתי אותם במו ידי, לא שאלתי אף אחד, הייתה לי יחידה דרוזית, הם פתחו אש כדי לזרו אותם, כעסתי עליהם, אבל על דעת עצמי גירשתי אותם];
[מספר גם על אחריותו לגרוש כפר ברמת הגולן, שעל חורבותיו הוקם היישוב נווה אטיב; פפה-לישנסקי היה מושל צבאי ברמה] [חוזרים ל1948-]
טוביה: תראה יש דברים במלחמת השחרור שאף אחד לא סיפר עליהם
תדי: כמו למשל?
טוביה: סופסוף הלכה, על ידי מירון, ששמה הייתה התנגדות בהתחלת ההתקדמות של חטיבה 7, [נותן את שם המפקד] ושמה רצו לשבור את עניין אז העמיד 70 גברים בואדי וחיסל..לא תמצא כתוב בשום מקום.
[צוחק על הדרך שבה משה כרמל הכחיש את הגרוש הכללי בגליל, אבל מבקש מכך לכבות את הטייפ]
[שיחה על הא ודא]
תדי: אני ברשותך רוצה לעשות עוד סיבוב לטנטורה, למה אני חוזר לזה, יש חוץ מהדברים שאתה תיארתי שהיו כאלה נקמות כתוצאה מהפגיעה, יש תיאורים של אנשים, למשל בזיכרון מסתובב סיפור דווקא על שמשון שכבר נפטר, לפני שנה וחצי
טוביה: מספר על היכרותו אתו
תדי: מסתובב סיפור בזיכרון ובנימינה משהו בסגנון של bad Guy | Good Guy ה-
Good Guy יעקב מוכתאר וה- Bad שמשון שהיה מהשב"כ ושהוא בא עם הרשימה והוא במקום גמר עם כמה וכמה עם הרשימה עד שברגע מסוים הגיעו זיכרונים עם יעקב מוכתאר בראשם וכיוונו אליו נשק והפסיקו את העניין .
[שיחה על יחידת המיעוטים שוב]
תדי: אנחנו נחזור רגע לסיפור שלנו, בשאלה של ההתייחסות למקומיים, מכמה מקורות, גם יהודים וגם ערבים, קיבלתי סיפור ששם ממש עבדו עם רשימות אלה שלקחו אותם הצידה על המקום ירו בהם עד אשר הגיע יעקב מוכתאר יחד עם אלטשולר וסמסונוב

טוביה: אריה

תדי: והוא כיוון אליו נשק ואמר לו אם אתה לא מפסיק...משהו כזה, זה העידו לי יהודים וערבים כמה לא ידעו להגיד מספרים, כן קיבלתי מיהודים את הפרטים שהיו אחרי יומיים על הקבורה [מפרט עוד עדויות ששמע, הם יופיעו אותו]
תראה אני הייתי שם חודשיים שלושה, מה יכולתי להיכנס לעניינים בחודשים שלושה? יש חלק שאני לא זוכר את השמות שלהם, היה רחביה מכפר סבא שהיה איש ש"י ידוע, רחביה ורבורג [מספר עליו סיפורים]
[שיחה על נושאים אחרים
תדי: [מביא עוד עדות של מי שנכח בפעולת ההרג] שואל אם היה מודיע שלוו?

טוביה: לא

תדי: האיש הזה עזר לשמשון לסמן

טוביה: על זה אני רוצה להגיד לך משהו, שמשון היה שליח של עזרא דנין, שמשון היה זה שגייס אותי לשי על ידי שחקרתי עשרות אנשים, עזרא דנין מצא לנכון לגייס אותי לעשרות היחידה, [מפרט פעילות] שמשון היה הוותיק של עזרא דנין הוא ידע על גסר אל-זרקא ופרדיס יותר טוב ממני, אני באתי שמה..[מפרט שוב את מקומו והתקדמותו ביחידת המיעוטים]
אני הייתי הנספח לענייני ערבים של אלכסנדרוני, אנחנו היינו ממונים שמשון היה מוחדר על ידי עזרא דנין לשטח.

תדי: אתה מניסיון שלך יודע שהיו מקרים כאלה בעוד מקומות, שבאו אנשים ולקחו רשימה והרגו אותם על מקום?

טוביה: בהחלט, גם שמה אני לא זוכר אם זה היה בג'סר אלזרקא או טנטורה שתפסו אחד נאשם ברצח של שומר יהודי והבאנו אותו למשטרת זכרון ואני לא זוכר מה קרה איתו חיסלו אותו
תדי: פה מדובר על חיסול במקום
טוביה: כן, כן היו שניים מג'סר אל-זרקא, אני כבר לא זוכר, אם כי קיבלתי ידיעות

תדי: אם כי פה מדובר על מספרים גדולים יותר

טוביה: לא אני נותן רק דוגמה

[תדי קוטע אותו ומספר לו על עדותו של צאלח, על הרשימה וממה הייתה מורכבת, "אותו צאלח עזר להם ועוד נשמת טובות שעזרו, הייתה מורכבת מצעירים שלא רצו לעשות שלום עם יהודים או להיכנע,
טוביה: בטנטורה היו הרבה זרים
תדי: מה זה הרבה?

טוביה: הבט טנטורה היה הקשר ללבנון בסירות הביאו נשק
תדי: נשק כן אבל

טוביה: וגם זרים, גם בטירה הם

תדי: זרים למה אתה מתכוון?

טוביה: מחוץ לארץ

תדי: סורים עירקים?

טוביה: כמו מי שהיה אצלי זרים ביחידה [יחידת המיעוטים פפה], "פושטקים" שרצו לברוח ללבנון [מונה את מי הצליח לגייס ליחידה שלו, כולל שמות של מי שהוא מכנה "שטינקרים"] אבל היו זרים, הבט כל הצבא של קאוקגי [מספר סיפור נוסף לא קשור]

תדי: היה סיפור..למחרת באו לקבור את המתים בטנטורה [ודיברו] על למעלה 2000- גופות

טוביה: [בערבית] הכל ייתכן, למרות שמפקד הש"י [ישראל ברזילי] שהיה בא לבקר עם המ"פ של היחידה, רחביה [פפה- ורבורג] תמיד אמר לי הסלקציה בידיעות הוא מה שמתקבל על הדעת, מה שאתה מספר לי מתקבל על הדעת, אני יודע שאני גמרתי את היום שלי בטנטורה ויותר אני לא יודע שום דבר, אתה מבין, אבל ברור לי שהיו שמה הרבה הרוגים והרבה הרבה...מה שאני גמרתי, אספנו את האנשים ושלחו אותם לפרדיס, ואני אספתי עם עוזרים שלי הרבה נשק, וזהו

תדי: עם אנשים לא התעסקת..

טוביה: אבל שמשון ידע הרבה יותר ממני מידיעות קודמות

תדי: הוא היה מסוגל לעמוד מול אנשים ולהרביץ כדור בראש?..

טוביה: כן כן, אבל הנה מה שקרה בסכייה [פפה: הכפר שעל חורבתיו בנויה היום סביון קרב שהשתתפו בו אנשי אלכסנדרוני] שתפסנו את אלו שהרגו את החייל, הוא שמשון שכח, גם את סיפור פרדיס הוא כבר לא זוכר [פפה: שמשון משביץ מת שנה וחצי לפני הראיונות שערך כץ]

תדי: אחד הלוחמים העיד בפני על מ"פ שהתהלך בין הערבים [מסביר את שיטת עבודתו] וירה במי שלא ענה לו איפה הנשק

טוביה: תראה אני יודע, שחטיבת אלכסנדרוני ברגע שנפלו לה אנשים התפתחה נקמה

תדי: אתה אומר את זה בהשוואה לחטיבות אחרות

טוביה: כן חטיבות אחרות הם היו יותר מאורגנות, חטיבה אלכסנדרוני הייתה מצוחצחת עם בסיס מצחצח [באנגלית] ודן אבן בראש, אבל שקרה בשדה משהו אז תכף הגיעו, שם בטנטורה

תדי: איך אתה מסביר את זה

טוביה: אני מסביר את זה שהמגויסים בחטיבת אלכסנדרוני, הם [צחוק קל] לא היו חיילים אנשים שרק גייסו אותם באו לקרב, חבר שלהם נופל, הם מגיבים, כן קרב לא קרב

תדי: זאת אומרת בהבדל מחילים של חטיבות אחרות

טוביה: שהיו יותר מאורגנים, תלוי באיזה חטיבות

תדי: זה מעניין אני שמעתי הסברים

[מספר סיפור עקיף על אי סדר]

[פפה: חיים סלוצקי בספר ההגנה מספר שחטיבת אלכסנדרוני הייתה "בעלת אופי מיליציוני"]

טוביה: זו הייתה חטיבה שלא הייתה ברוח שלנו..

[בהמשך מספר אל אחריותו לגרוש החלקי של תושבי מגד אל-כרום]